

УДК 004:378

К.М. Чала

*Національний університет
харчових технологій*

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

В статті проаналізовано стан інформатизації освіти в Україні, розглянуто компетентнісний підхід впровадження нових інформаційних технологій в педагогічні заклади освіти, окреслено проблеми, що виникають в педагогічній практиці викладачів при використанні комп'ютерно-орієнтованих засобів. Сьогодні інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. У цих умовах революційних змін вимагає і система навчання. Нині якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет.

***Ключові слова:** інформатизація освіти, інформаційна культура, нові інформаційні технології, компетентнісний підхід, конкурентоздатність навчальних закладів.*

Однією з основних вимог до вищої освіти є вимога її сучасності, що включає в себе уявлення про те, якою повинна бути сучасна людина, людина-професіонал, яке її призначення, роль у суспільстві, яке замовлення на її освіту, які очікування від освіти у самої людини, суспільства. Освіта все більше орієнтується на «вільний розвиток», високу культуру, творчу ініціативу, самостійність, мобільність майбутніх спеціалістів, що вимагає якісно нового підходу до формування майбутнього фахівця. Випускнику педагогічного вузу доведеться працювати в навчальних закладах різних форм власності, різних сегментах соціальної та економічної сфер, в галузі управління та адміністрування. В одних випадках для працедавця буде важливою кваліфікація, а також засвоєні освітні програми. В інших — працедавець зацікавлений в робітнику, який в оптимальні терміни зможе реалізувати певний проект, спрямований на вирішення проблем розвитку організації, підприємства чи закладу. У першому випадку йдеться про знання, вміння та навички, сформованих у студентів, у другому — про їхню компетенцію та компетентність.

Основною ціллю освіти є підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня та профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, який вільно володіє професією та орієнтується в суміжних галузях діяльності, готового до професійного росту, соціальної та професійної мобільності.

Формування компетентності, тобто здатності застосовувати знання та вміння в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти. Компетентність студентів, зокрема педагогічних вузів, проявляється в оволодінні знаннями та цілеспрямованим їх застосуванням при розв'язанні професійних завдань. Розв'язування професійних завдань неможливо здійснити без методичних знань, до яких належить знання методів, методик, прийомів при розв'язуванні нестереотипних завдань; принципів психолого-педагогічного вивчення особистості. Об'єм знань, що породжується світовою спільнотою, подвоюється кожні два-три роки. Тому в сучасному інформаційному суспільстві необхідні вміння здобувати, критично осмислювати та використовувати інформацію, що передбачає оволодіння інформаційними технологіями. Сьогодні інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. У цих умовах революційних змін вимагає і система навчання. Нині

© Чала К.М., 2012

якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет. Адже вони дають змогу викладачу краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання учнів та підвищити їхній інтерес до навчання. Викладач має можливість отримувати найповнішу, найсвіжішу інформацію, активно спілкуватися з колегами, учнями та батьками. Завдяки цьому підвищується авторитет викладача, він дійсно може бути носієм культури, знань, усього передового.

На сьогодні проблеми стану інформатизації освіти в Україні, змін у підходах до навчання, впровадження нових технологій та використання електронних засобів навчального призначення є актуальні. За останній час переосмислені роль і місце інформатики в системі навчальних дисциплін, розроблені програмні педагогічні засоби з різних предметів. У ряді досліджень В.М. Мадзігона, М.І. Жалдака, Н.В. Морзе, В.Ю. Бикова розглянуті різні сторони інформатизації освіти та навчання інформатики, окреслені стратегії подальшого розвитку цих двох взаємопов'язаних складових сучасної освіти.

Мета статті — розглянути компетентісний підхід впровадження нових інформаційних технологій в педагогічні заклади освіти, окреслити проблеми, що виникають в педагогічній практиці викладачів при використанні комп'ютерно-орієнтованих засобів.

Базисом глобального процесу інформатизації суспільства є інформатизація освіти, яка повинна випереджати інформатизацію інших напрямів суспільної діяльності, оскільки саме тут формуються соціальні, психологічні, загальнокультурні і професійні підвалини для інформатизації суспільства. Уміння самостійно набувати знання на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства перетворюється в життєву необхідність кожного. Вченими АПН, розробниками компетентісного підходу виділено 7 наскрізних для всіх рівнів освіти ключових компетентностей: уміння навчатися, загальнокультурна грамотність, здоров'язберігаюча, інформаційно-комунікативна, соціальна, громадянська, підприємницька компетентності.

Такий перелік компетентностей є вмотивованим, він співвідноситься з тими вимогами, які ставляться до освіти в європейських країнах. Система освіти повинна забезпечити здатність людини до самоосвіти, сформувані вміння самостійно орієнтуватися в накопичуваному людством досвіді, забезпечити набуття вмінь використання інформаційно-комунікаційних технологій для розв'язання поставлених задач, усвідомлення можливостей їх використання. Розв'язувати ці актуальні проблеми педагогіки покликані нові особистісно орієнтовані педагогічні та інформаційні технології. Саме інформаційно-комунікаційні технології дозволять найбільш ефективно реалізувати можливості, що закладені в нових педагогічних технологіях.

В Україні на сучасному етапі створено Державну програму «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006-2010», яку було розроблено Міністерством освіти і науки України на виконання Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», а також відповідних законів України. Згідно Концепції національної програми інформатизації інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що дасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Серед них — розвиток особистості, індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість враховувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо. Результатами інформатизації освіти мають бути: розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості); розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів; скорочення терміну та підвищення якості навчання і тренування на всіх видах підготовки кадрів; інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності; удосконалення управління освітою; кадрове

забезпечення усіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців. На початку 2006 року оснащення загальноосвітніх навчальних закладів комп'ютерною технікою в середньому по Україні становило лише 43 %, а рівень комп'ютерної грамотності вчителів ще нижчий — лише 22 %. Україна посідає одне з останніх місць за кількістю комп'ютерів у загальноосвітніх навчальних закладах — 1,3 комп'ютера на 100 учнів. Для порівняння Японія — 82, США — 76, Німеччина — 52, Франція — 38, Польща — 14,6, Росія — 10,4. За останні роки країнами ЄС досягнуті певні результати комп'ютеризації освітніх закладів та їх підключення до мережі Інтернет. Однак однією з причин слабого розвитку комп'ютерних технологій навчання експерти ЄС вважають неефективний зміст освітніх електронних засобів.

Висновки. Активна роль інформаційних технологій в освіті обумовлена тим, що порівняно з традиційними навчально-методичними засобами комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання забезпечують нові можливості, а також дозволяють реалізувати сучасні педагогічні технології навчання на більш високому рівні, стимулюють розвиток дидактики та методики.

Традиційне навчання зазнає в наш час істотних змін на всіх стадіях навчального процесу: підготовка курсів, проведення занять, виконання домашніх завдань, підготовка проектів та магістерських робіт. У значній мірі зміни в підходах до навчання ініціюються новітніми інформаційними технологіями, новими джерелами інформації. Нові технології не тільки забезпечують викладачів та слухачів новими засобами та ресурсами, але й змінюють способи комунікації між викладачами та слухачами. Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів, які забезпечують двонаправлений потік інформації: викладач — студент і студент — студент незалежно від форми заняття (лекція, практичне заняття, ділова гра...). Впровадження нових технологій має бути направленим на підвищення якості освіти і, як наслідок, на підвищення конкурентоздатності навчальних закладів. Тільки у цьому випадку нові технології є виправданими. Просте поповнення кількості «новітніх» засобів не дасть очікуваного результату.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Гуржій А.М.* Інформатизації і комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів України — 20 років / А.М. Гуржій, В.Ю. Биков, В.В. Гапон та ін. // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2005. — № 5. — С. 3–11.
2. *Жалдак М.І.* Двадцять років становлення і розвитку методичної системи навчання інформатики в школі та педагогічному університеті / М.І. Жалдак, Н.В. Морзе, Ю.С. Рамський // Комп'ютер у школі та сім'ї. — №5. — 2005. — С. 12–19.
3. *Intel®* Навчання для майбутнього. — К. : Нора-прінт, 2006.
4. *Концепція* національної програми інформатизації // Голос України. — 1998. — 7 квіт. — С. 10.
5. *Морзе Н.В.* Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н.В. Морзе. — К.: ВНУ, 2006. — 298 с.
6. *Савченко О.Я.* Методологічні підходи до визначення якості шкільної освіти / О.Я. Савченко // Проблеми якості освіти : теоретичний і практичний аспекти: матеріали методологічного семінару. — К., 2006.

Е.М. Чалая

Использование новых информационных технологий в учреждениях образования

В статье проанализировано состояние информатизации образования в Украине, рассмотрено компетентный подход внедрения новых информационных технологий в учреждения образования, а также очерчены проблемы, которые воз-

никают в педагогической практике учителей при использовании компьютерно-ориентированных способов. Сегодня информационные технологии стали неотъемлемой частью современного мира, они в значительной степени определяют развитие человечества. В этих условиях революционных изменений требует и система образования. Сегодня качественное преподавание предмета не может быть осуществлено без использования способов и возможностей, которые предоставляют компьютерные технологии и Интернет.

Ключевые слова: информатизация образования, информационная культура, новые информационные технологии, компетентностный подход, конкурентоспособность заведений.

K. Chala

The usage of new informational technologies in educational establishments

The state of informatisation of education in Ukraine is analysed in the article, the competence approach of introduction of new informational technologies into the pedagogical establishments of education is examined, the problems arising in the pedagogical practice of teachers when using the computer-oriented methods are also outlined. Today, informational technologies has become an integral part of the modern world, they largely determine the development of mankind. Under these conditions, the education system is also required these revolutionary changes. Today, high-quality teaching can not be performed without using methods and capabilities that provide computer technologies and the Internet.

Key words: informatisation of education, informational culture, new informational technologies, competence approach, competitiveness of the establishments.

e-mail: jimp@ukr.net

Одержана редколегією 18.03.2012 р.